

● INTERVJU: VARJA ĐUKIĆ, glumica

Pozorište je vrsta nacije

Drama Cvetajeve je istinita i poklapa se sa mnogobrojnim dramama u našem posljednjem i u ratovima XX vijeka

Varja Đukić (1962) je diplomirala 1984. godine na Fakultetu dramskih umetnosti u Beogradu. Od 1990. do 1998. radila je kao asistent na istom fakultetu. Među njenim ulogama u posljednje vrijeme izdvajaju se one u "Princezi Kseniji" Radmile Vojvodić i "Hasanaginici" Branislava Mićunovića. Povod za ovaj razgovor je, za crnogorsku publiku, premijerno izvođenje njene autorske predstave "Tebi iz jučerašnje" (22. februara), radenoj na osnovu tekstova Marine Cvetajeve.

MONITOR: Zašto Marina Cvetajeva?

ĐUKIĆ: Stvar je izazova, konačno i aktuelnosti, da se dosegne na planu pozorišnog izraza jedan izuzetno sofisticiran, artikulisan poetski glas kakav je onaj Marine Cvetajeve. U njenom slučaju drama je istinita i koicidira sa mnogobrojnim neartikulisanim dramama u našem posljednjem i u ratovima XX vijeka. To nijesu ratovi vojski, čak ni oružja, već ratovi koji broje civilne žrtve, pripadnike druge nacije. Dok je većina zabavljena "sudbinskim" pitanjima koja se kod nas ne rješavaju ni stoljećima, a kamoli u jednom ljudskom vijeku, kada je pojam politike vezan za nemoć i problematične improvizatore, mislim, nije loše skrenuti pogled na sopstvenu djecu, na najbliže, rasparčati veliki problem i rješavati ga artikulišući jedan po jedan manji.

MONITOR: Nameću se paralele sa našom situacijom?

ĐUKIĆ: Poezija je, naizgled, daleko od haosa, ona je jednom bila uporište sklada jedne osobe. Mislim da je vrijednost svakog sklada u mogućnosti prenosa, mogućnosti rađanja vjere, u fokusiranju na elemente koji mogu da konstruišu novi sklad. A "naša situacija" je mora za sve koji pretenduju na sklad u formi, na sklad u životu: ona je propadanje u bezdan otvor-

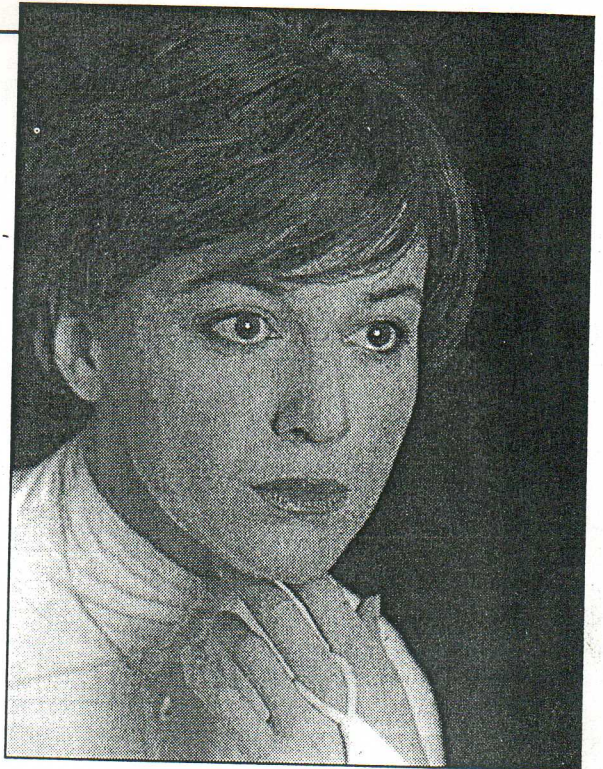
enih očiju i sa sviješću o udaru koji predstoji. Na žalost, sloj koji je mogao unekoliko da artikulise problem i imao individualan odnos prema događajima neopterećen potrebom za udruživanjem i zbijanjem, rastočen je ovim ratu zahvaljujući upravo svojim odlikama.

MONITOR: Uništenje građanskog sloja u bivšoj Jugoslaviji je po Vama osnov ovog haotičnog stanja u kome svi živimo?

ĐUKIĆ: Da se bavim takvom analizom - ali ne govorim istinu, bavim se spontano, jer me se tiče kao vazduh - zarađivala bih za život kao i vi novinari. A opet, ovdašnji događaji iole nepristrasnom i spremnom da vidi nisu dostojni preopširne priče. Svi sadašnji politički akteri konstruisali su rat i promijenili ljudski sadržaj prostora bivše države. Niko ne ispostavlja račune za mrtve, osiromašene i obogaljene. Maligno tkivo i dalje stvara sadržaj svijesti preostalog naroda. Jedino što mi nije jasno je razlog za bilo čije čuđenje kada se bolest na smrt i dalje liječi vitaminima umjesto skalpelom. U stvari, anestezija traje, možda će i operacija uskoro. Artikulisan građanski sloj postojao je u Beogradu, Novom Sadu... Čast svim gradovima u ovoj državi, ali da su bili jačeg urbanog profila, vjerovatno nam se ne bi desilo ovo čudo od povratka u praistoriju. Novac koji je od krvi iz rata pretočen u bogatstvo izabranih stanovnika grada, ne građana, kupuje žive duše, a u stanovima milionskog Beograda umiru gladni i beznadežni građani.

MONITOR: Vi ste počeli karijeru u CNP, zatim ste prešli u Beograd...

ĐUKIĆ: Karijeru sam počela još kao student u Beogradu. U Titograd sam kasnije došla da živim iz ličnih razloga, a onda kada nisu bili presudni, nastavila sam da

radim u Beogradu, jer ima najveće pozorišno tržište. To je važno za glumca sa ozbiljnim potrebama i sa željom da razvija dar u drugačijim scenskim formama.

MONITOR: Za ulogu Žene u "Banović Strahinji" ste dobili Sterijinu nagradu.

ĐUKIĆ: Evo, u vremenu priče o potpunom devalviranju te nagrade, reći ću da mi je izuzetno draga, jer mislim da je predstava značajna i jer znam da je na Pozorju uloga izgledala veoma upadljivo i apartno u odnosu na standarde interpretacije karaktera na sceni. U vrijeme razvodnjavanja kriterijema, pa i nagrada, uvijek ću se sjećati predstava, glumaca, reditelja, bez obzira na apsurdne klasifikacije po broju nagrada... Problem je u skućenom pozorišnom ambijentu gdje svi, zato što nas je malo, sami sebe nagrađujemo i redom dolazimo na tron. Sterijino pozorje nije krivo za det(ro)naciju kvaliteta i kriterijuma. U Crnoj Gori, na Pozorje se tipovalo kao na poligon za odmjeravanje sa drugima. Ali u takvoj normalnoj potrebi, mjeru provincijalizma i osjećanja inferiornosti sami smo njegovali. I dan danas je njegujemo, istina, nešto manje nego ranije. Ako su se ovdje stvari promijenile i sticajem blagonaklonog odnosa vlasti prema pozorišnoj produkciji, mislim da bi taj utisak o važnosti teatra trebalo što duže zadržati dobrom koordinacijom unutar organizma pozorišta i festivala.

MONITOR: Pozorišni trenutak u Crnoj Gori?

ĐUKIĆ: Mogao bi biti odličan, bez recidiva i opterećenja kakva imaju razvijenije sredine. Postoje scene, nekoliko

Rad je odgovor na sve

MONITOR: *Kakav je osjećaj raditi u atmosferi stalnog pritiska. Da li je rad Vaš odgovor na takvu atmosferu?*

ĐUKIĆ: Rad je odgovor na sve, mislim. Pitanje je u stvari suvišno, ali ima u sebi jedno drugo: koji rad je tačan odgovor na određenu atmosferu? Više bi me zanimalo kakva tehnologija je potrebna u ovom slučaju. Još smo zaokupljeni personalnošću i ambicijama uspostavljanja izuzetnih, trajnih autoriteta. Veliki je to koncentrat za ovaj mali prostor. Sve je nekako pionirski. Čini mi se da i u ovoj jednoj, zajedničkoj pozorišnoj stvar ima nekoliko važnih aktera koji se međusobno ne slažu, ne sinhronizuju svoje pozorišne planove i mogućnosti i to je veliki luksuz. Pozorište će ipak ostati i kada ne bude rama za njegovu sliku.

reditelja, postoje glumci koji hoće da rade i mladi koji se obrazuju, postoji briga države o finansiranju programa CNP i jedan jedini ansambl koji bi trebalo preurediti i angažovati glumce ugovorima za konkretne projekte. Nije više čast biti član ansambla koji je rastočen nedefinisanim repertoarom. Pozorište je nacionalno valjda koliko je pozorišno prepoznatljivo u pozorišnom svijetu, ne u svijetu nacija. Nikada me domaća drama nije više privlačila za "domaću" pozorišnu predstavu od strane. Pozorište je vrsta nacije - koja se lako transformiše, lako mijenja granice, susjede, bez ratovanja. Jedino profesionalno pozorište, pa još nacionalno ima prevelika opterećenja - recidive obaveza prema institucionalizovanom imenu i poziciji, i recidive obaveze da projektuje pozorišni ukus za oskudno informisanu pozorišnu publiku. Mladim glumcima koji sada završavaju školovanje potrebni su mladi reditelji, generacijsko mišljenje i osjećanje. Mali broj reditelja je trenutno jedan problem; drugi je iznalaženje najefikasnije i najkvalitetnije tehnologije rada u pozorištu.

MONITOR: *Nakon višegodišnjeg odsustvovanja ponovo ste u Crnoj Gori i ponovo radite u CNP-u. Da li je to Vaš definitivni povratak?*

ĐUKIĆ: O definitivnom povratku se

pitaju ljudi koji su značajni za sredinu i čiji "definitivan" povratak ima vrijednost određenog gesta. Onda kulturna sredina otvara prostor i stvara uslove za takav povratak. Nemam argumente na osnovu pola godine od kada živim ovdje da sebe smatram značajnom za ovaj kulturni prostor. U ovom trenutku ne osjećam se dobrodošlom. Naravno, situacije se formiraju obostrano, ali ne mislim da je dokazivanje neophodno u nekim godinama. Znate, Amerikanci svojim novopridošlim saradnicima traže preporuke od prethodnog poslodavca; ovdje se ipak dogovori prave lično, i zna se sa kojim ljudima. Privid je kod nas da se van obrta velikog novca i van sfera politike neko o nekome brine. Sa druge strane, za bilo kakav autonoman gest grupe profesionalaca treba da se stekne dovoljan broj istomišljenika; glumci se uglavnom oko reditelja okupljaju. Problematično je u kojoj mjeri razne političke karijere i isključive projekcije kulture mogu da sistematično, ozbiljno, racionalno naprave jednostavan kulturni projekat ovog malog prostora za, recimo, barem deset godina. A trebalo bi ga napraviti, ima sasvim dovoljno povoljnih parametara. U odnosu na takve projekte i pojedinci planiraju sopstvene interese i namjeru da rade i žive baš ovdje.

Damir VUJOŠEVIĆ

EXPORT-IMPORT

PREDUZEĆE ZA PROMET ROBA I
USLUGA I PROIZVODNJU sa p.o.

PRODAVNICA BOJA I LAKOVA

IGMA I - Podgorica

Preko puta
Trgovinske škole

NUDI:

- * Unutrašnje premaze
- * Fasade
- * Sve vrste ljepila
- * Sadoline
- * Email lakove
- * Uljane farbe
- * Sve vrste razređivača
- * Lakove za parket

Tel: 081/623-413

IGMA II - Kotor

Stari grad

Sadrži kompletnu
ponudu IGME I

- * Auto lakove - LEK-LER
sve nijanse

Tel: 082/22-567